

Til medlemmer af Børne- og undervisningsudvalget

Forskelsbehandling i erhvervsuddannelserne efter grundforløb

Der skrives i pressen meget om, at de unge ikke vil en erhvervsuddannelse. Af dem der begynder, er der mange, der dropper ud, og det koster samfundet mange penge. Det giver en undertone, at de unge ikke har lyst til (gider ikke) "håndens" arbejde bredt sagt. Jeg tror, det mere kompliceret end som så.

Min interesse for erhvervsuddannelse skyldes, at jeg talte med en ung, der har gennemført et grundforløb for at blive mekaniker. Han fandt desværre ikke en praktikplads i en privat virksomhed, men efter et par forsøg er han kommet i skolepraktik. Han har spurgt om hjælp til at finde ud af de mange regler, der er efter et grundforløb. Han og andre spørger, hvorfor der skal være forskel på, om vi er i virksomhedspraktik eller skolepraktik. Vi skal nå samme mål - at bestå en svendeprøve – altså lære det samme blot i forskelligt regi. Reglerne er ikke logiske, så jeg kan godt forstå, at de unge bliver usikre om den nære fremtid og i særdeleshed på sigt. Nogle af reglerne er lovbestemte, andre fastsat i bekendtgørelser eller cirkulærer. I disse forskellige regler findes måske også en årsag til at de unge fravælger eller dropper ud af erhvervsuddannelsen. Disse regler er på mange måder heller fair overfor de unge. Man får det indtryk, at de ikke er helt koordineret sagsområderne imellem.

En kort opsummering:

Efter grunduddannelsen på en erhvervsskole er det forudsat, at den unge kommer i virksomhedspraktik (læreplads) hos en privat virksomhed. Hvis den unge ikke kan finde en læreplads, kan eleven (det kaldes det) måske komme i skolepraktik, men ikke i alle fag, da nogle er kvotebelagt. Det skulle dog være ændret fra 1. august 2013, men den unge jeg talte med afsluttede grundforløbet i juni 2013 og derfor ikke omfattet af de nye bestemmelser om sikret skolepraktik.

Meget få kommer i mesterlære, men deres vilkår er stort set de samme, som gælder ved en læreplads. Derfor er mesterlæreren ikke med her.

Der er meget stor forskel i uddannelsesforløbet om uddannelsesstedet er en virksomhed eller er skolepraktik. Det gælder både løn, ferie, forsikring og skat mv., og der er sikkert også andre forskelligheder, som jeg bare ikke har mødt i min søgen

Læreplads (lærling):

Som lærling får de løn iht. en overenskomst eller aftale. Der skal betales A-skat, AMB og ATP, og skattemæssigt har de ligningsmæssige fradrag med relation til lønindkomsten f.eks. befordring, fagligt kontingent mv. De er omfattet af ferielov og lov om arbejdsskade. Altså forhold som andre i en normal ansættelse.

Skolepraktik (elever):

Elever får ikke løn, men en praktikydelse, der er mindre end lærlingelønnen. Ydelsen kan i mange henseender sammenlignes med kontanthjælp. Ydelsen udmeldes centralt, men hvorfor den skal være mindre end lærlingelønnen, er ikke at finde nogen steder, og det er heller ikke rimeligt. Der betales A-skat, men ikke AMB eller ATP, og der er ikke skattemæssige fradrag som hos lærlingen.

Ved ikke at betale ATP begynder de ikke den opsparing, der ad åre skal munde ud i en pension. Praktikcentrene ligger ofte ikke lige om hjørnet ved deres bopæl, men de har ikke befodringsfradrag som andre. Det er måske derfor, at der udbetales en beskeden transportgodtgørelse som compensation for manglende fradrag.

Ferieloven er de ikke omfattet af, og nok heller af lov om arbejdsskade. Begrundelsen skulle være, at de er elever på en skole, og skoleelever er som bekendt ikke omfattet af disse 2 love. I denne situation er det jo nærmest diskriminerende.

Stærkt forskellige forhold og vilkår for samme uddannelse. De unge deles op i et A og B hold. De unge vil gerne selv tjene deres løn, men det får de som før nævnt ikke ved en uddannelse på et praktikcenter. Der bliver spændende senere at se, hvordan de private virksomheder tager imod dem, der er uddannet hos et praktikcenter. Vil virksomheder sortere dem fra, når der skal ansættes medarbejdere? Kun fremtiden vil vise det - færdiguddannede fra praktikcentre er endnu for få til at danne sig et reelt billede.

I Skats selvbetjeningsløsninger som f.eks. forskudsregistrering, kan de ikke indpasses medmindre man benytter indberetningsmulighederne for overførselsindkomst. Hvis der forskudsregistreres som løn, er der risiko for restskat, da de teknisk vil få beskæftigelsesfradrag, som de er ikke berettiget til. Det synes jeg heller ikke er rimeligt – og det er ikke motiverende.

Det fortælles, at nogen bliver mobbet pga. den kontantlignende ydelse, og måske er det medvirkende årsag til at nogle falder ud af erhvervsuddannelserne. Hvorfor gider du stå tidligt op og knokle dagen lang, når du kan få det samme i kontanthjælp, lyder det.

Kære politikere I skal straks ændre vilkårene erhvervsuddannelserne, så de er ens, uanset hvor uddannelsen finder sted. I skal gøre lærlingeuddannelsen og skolepraktikken ligeværdige, og for dem der p.t. er i skolepraktik. En anden betegnelse end skolepraktik kan måske også hjælpe på den image, praktikcentre har. Den er ikke velset alle steder. **I er dem kan ændre det, hvis I har vilje til det.** Jeg tror endda, det kan gøres administrativt ved en ændring af en bekendtgørelse mv. Men det skal gå hurtigt, og må meget gerne være gældende fra indeværende år. De unge har brug for at blive styrket, også mens de er i skolepraktik, for uanset om man kan lide det eller ej, er skolepraktik det næstbedste. De lærer faget på et værksted, men får ikke kulturen, ikke atmosfæren og samspillet med kunderne.

P.t. siges og skrives der meget om en kommende reform for erhvervsuddannelserne Et af elementerne i reformen bliver antagelig, at den unge har en mindste karakter i dansk og matematik for at komme ind på uddannelsen. Herved er man ved at opdele de unge i forskellige grupper, hvor karakter er det eneste, der gælder. Men husk erhvervsuddannelsen er ikke en boglig uddannelse. Det, de er i gang med, er "håndens arbejde" – at blive håndværker, noget på et kontor eller i en butik. Derfor er jeg ikke enig i, at der skal være opnået en bestemt karakter fra folkeskolen.

Min erfaring gennem et langt arbejdsliv er, at en karakter fra en skole ikke altid kan sammenlignes med en karakter fra en anden skole. Ikke sjældent viser karakteren mere om niveauet i en klasse end elevens niveau i forhold elever fra andre skoler. Jeg anerkender, at karakteren giver et fingerpeg, men den må ikke stå alene. Jeg er også imod, at man sorterer de unge i egnet og uegnet i 17 årsalderen. Der kan komme nederlag nok hen ad vejen, men ikke på dette relativt tidlige tidspunkt i deres karriereforløb – så nej til karakterer for optagelse på erhvervsskoler.

Benytter man karakterer for at komme ind på erhvervsuddannelserne, er jeg bekymret for, at der tabes mange, fordi karakterræset har været en svøbe i hele deres skolegang. Bekymret for dem, der er ordblinde, og bliver sorteret fra, fordi de ikke er gode til at skrive og læse. Mange ordblinde er dygtige – de lærer det blot på en anden måde ved at se, høre og røre ved det, de skal beskæftige sig med. Gruppen af ordblinde er desværre stor, og folkeskolen har for dem ikke altid været et rart sted at være.

Hvor vil politikerne placere dem, der ikke har karakterer til at komme ind på erhvervsuddannelserne? De må og skal ikke tabes. Det har vi ikke råd til, - vi kan ikke undvære dem i fremtiden.

I tidens løb har jeg mødt mange gode og dygtige håndværkere, kontorfolk og butiksansatte m.fl., hvor det boglige ikke var det mest fremherskende. Flere af dem er ordblinde, men de har klaret sig og klarer fint gennem tilværelsen, fordi de lærte faget på en anden måde end høje karakterer i skolen. De unge, der er svage rent boglig, vil man igen sætte i en bås som uegnet/ikke egnet, eller hvad man vil kalde det. Som en håndværksmester for nylig sagde til mig "har de flair for faget, kan de møde til aftalt tid, opføre sig ordentlig så skal vi nok lære dem faget også selvom de ikke har de høje karakterer fra deres skoletid". Et udsagn jeg er helt enig i. Jeg ved det fra mig selv; jeg hører til gruppen af ordblinde, der ikke blev håndværker, men administrationsmand der sluttede karrieren på et rimeligt højt niveau i en mindre kommune.

Jeg vil ikke ind i betragtninger om andre grupper af unge end erhvervsuddannelserne - blot sige at ikke alle kan eller har lyst til en boglig måske videregående uddannelse. I må ikke inden de er begyndt en uddannelse, sætte dem i forskellige kasser uden at tænke konsekvenserne igennem. Hvis det, der p.t. kan læses og høres i pressen om den kommende reform for erhvervsskolerne, bliver større adgangskrav, vil resultatet efter min bedømmelse blive en stor restgruppe af bogligt svage, som kommer i en alvorlig klemme. Dem må I ikke glemme i jeres iver for en ny reform.

Rødvig den 17. september 2013

Med venlig hilsen
Ebert Pedersen
Lilleager 1
4673 Rødvig Stevns

Tlf. 56506550 mobil 20469277
E-mail: ebert.pedersen@mail.dk

PS: dette indlæg er sendt som orientering til LO